

Esi- ja perusopetuksen kuljetuskriteerit Hämeenlinnassa 1.1.2021 alkaen

Sen lisäksi, mitä perusopetuslain 32 §:ssä on säädetty, otsikossa mainituissa kuljetuksissa noudatetaan seuraavia kriteereitä ja periaatteita 1.1.2021 alkaen.

1. Yleiset kriteerit ja ehdot

Esi- ja perusopetuksessa oppilaalle myönnetään koulukuljetus kaupungin osoittamaan ensisijaiseen esiopetus- tai perusopetuspaikkaan (tai muuhun opetuksen järjestämispaikkaan), kun koulumatkan pituus on:

- esiopetuksessa ja perusopetuksen 1.-2. luokan oppilaalla yli kolme kilometriä
- perusopetuksen 3.-9. luokan oppilaalla yli viisi kilometriä

Esikoululainen voi saada koulukuljetuksen vain esiopetukseen, ei täydentävään varhaiskasvatukseen. Esikoululaisen kuljetusta ei järjestetä toissijaiseen esiopetuspaikkaan.

Pääperiaatteina kuljetusten järjestämisessä on turvallisuus, tasapuolisuus, tarkoituksenmukaisuus ja taloudellisuus.

2. Koulukuljetuksen hakeminen, kuljetuspäätös ja muutoksen hakeminen

Perusopetuksen koulukuljetuksia myönnetään ilman hakemusta matkan pituuden perusteella ja hakemuksesta muilla perusteilla. Esikoulukuljetuksia huoltajan tulee aina hakea.

Ilman hakemusta myönnettävät koulukuljetukset

Perusopetuksessa koulukuljetus myönnetään **ilman hakemusta**, kun kilometrirajat ylittyvät:

- Ensimmäisen vuoden oppilaille myönnetään koulukuljetus koulupaikan osoittamisen yhteydessä vuosiluokkien 1.-2. ajaksi, jos koulumatka ylittää 3 km.
- Alakoulussa koulukuljetus myönnetään ensimmäisen luokan oppilaspaikan osoittamisen yhteydessä 1.-6. luokille, jos matka on yli 5 km.
- Yhtenäiskoulun oppilaalle myönnetään koulukuljetus 1.-9. luokkien ajalle, jos matka on yli 5 km.
- Yläkoulussa koulukuljetus myönnetään 7.-9. luokille, jos matka on yli 5 km.

Kesken lukuvuotta tuleville oppilaille huoltaja voi hakea koulukuljetusta oppilaspaikkahakemuksen yhteydessä.

Hakemuksesta myönnettävät koulukuljetukset

Esikoulu

Esikoululaisen koulukuljetus haetaan aina huoltajan allekirjoittamalla hakemuksella.

Perusopetus

Mikäli maksuttoman koulukuljetushakemuksen perusteena on koulumatkan vaarallisuus, muut terveydelliset syyt tai matkan rasittavuus/vaikeus, tulee hakemus tehdä lukuvuosittain. Päätös on voimassa lukuvuoden tai erikseen määritellyn määräajan. Koulukuljetus voidaan myöntää huoltajan hakemuksesta erityisopetuksessa oleville oppilaille lukuvuotta pidemmäksi ajaksi. Oppilaalle tehty erityisentuen päätös ei automaattisesti oikeuta koulukuljetusetuuteen.

Oppilaan osoitteen- tai koulupaikan muutoksesta on aina ilmoitettava Hämeenlinnan kaupungin sivistyksen- ja hyvinvoinnin palveluhjaukseen ja kuljetustarpeen jatkuessa haettava koulukuljetusta uudelleen. Koulukuljetus voidaan myöntää vain oppilaan väestörekisteriin merkittyyn osoitteeseen. Poikkeuksellisesti koulukuljetus voidaan myöntää oppilaan sijaishuoltopaikkaan Hämeenlinnan kaupungin alueella, kun sijoituksesta on sosiaalityössä tehty päätös.

Kuljetushakemus on mahdollista tehdä sähköisen järjestelmän kautta tai lähettää paperilomakkeena sivistyksen ja hyvinvoinnin palveluohjaukseen.

Koulukuljetushakemusten käsittelyaika lukuvuoden aikana toimitettujen hakemusten osalta on noin kaksi viikkoa. Kuljetus voidaan aloittaa aikaisintaan siitä päivästä lähtien, kun viranhaltijapäätös on tehty.

Päätöksen, varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetukseen liittyvistä kuljetuseduista tekee sivistys- ja hyvinvointilautakunnan päätöksen mukainen viranhaltija.

Kuljetuspäätökseen tyytymätön voi hakea muutosta Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

3. Koulumatkan pituus

Poikkeuksia kilometrirajoista ei voi tehdä, vaan kaikkia oppilaita kohdellaan samoin perustein. Koulumatkalla tarkoitetaan oppilaan päivittäistä kodin ja kunnan osoittaman ensisijaisen koulun (=lähikoulu) / esiopetuspaikan välistä matkaa. Oppilaan koulumatka määritellään lyhintä jalankulkukelpoista ja yleisessä käytössä olevaa tietä tai kevyenliikenteen väylää pitkin kotitontin portilta opetuksen järjestämispaikan portille. Koulumatkan mittaamisessa hyödynnetään Hämeenlinnan kaupungin käytössä olevaa paikkatietosovellusta.

Väistötiloissa toimiva koulu- / esiopetuspaikka on Hämeenlinnan kaupungin osoittama ensisijainen koulu- / esiopetuspaikka. Koulumatkaetus määritellään väistössä toimivan koulun- / esiopetuspaikan osoitteeseen samoilla periaatteilla kuin varsinaisella paikalla toimineen koulunkin / esiopetuspaikan osoitteeseen. Vaihtoehtoisesti opetuksen järjestäjä voi järjestää koulukuljetukset yhteiskuljetuksilla erikseen määritetystä pisteestä väistötiloihin. Edellä mainitussa tapauksessa ei voi hakea koulukuljetusetuutta erikseen. Opetuksen järjestäjällä on viime kädessä päätäntäoikeus asiassa.

4. Koulumatkan vaikeus tai rasittavuus

Määritellyn kilometrirajan alittuessa kunta järjestää oppilaalle koulukuljetuksen, jos koulumatka on oppilaan ikään nähden ja/tai muut olosuhteet, esim. oppilaan henkilökohtainen kehitystaso tai terveydelliset syyt, huomioon ottaen liian vaikea tai rasittava. Tällöin edellytetään tapauksen mukaista lääkärin, psykologin tai muun vastaavan asiantuntijan lausuntoa.

Lausunnosta tulee selkeästi ilmetä yksilöity tarve ja perusteet kuljetukselle sekä suositeltava kuljetusmuoto ja ajanjakso, jolle koulukuljetus tulisi järjestää. Kuljetuspäätös tehdään sille ajalle, jolle tarve on todettu.

Koulumatkan vaikeuden ja rasittavuuden vuoksi hakemus ja siihen liittyvä asiantuntijalausunto on toimitettava vuosittain, ellei koulukuljetusta ole viranhaltijapäätöksessä myönnetty jo suoraan pitemmälle ajalle. Lausunto ei velvoita kuntaa kuljetuksen järjestämiseen, mutta sitä käytetään asiantuntija-apuna päätöksenteossa.

5. Koulumatkan vaarallisuus

Jos oppilaan koulumatka tai osa siitä todetaan vaaralliseksi, kunta järjestää kuljetuksen koulumatkalle tai sen vaaralliseksi katsotulle osuudelle. Kuljetuksen sijaan voidaan matkan vaarallisuus huomioida myös muilla tavoin, kuten esim. järjestämällä aikuinen saattaja tien ylitystä varten. Liikenteen vaarallisuuteen perustuvat päätökset ja lopullisen arvioinnin tekee koulukuljetuksista vastaava viranhaltija.

Koulumatkan vaarallisuuden arvioinnissa perusteena käytetään suositusluontoisesti Koululiituoohjelmaa ja/tai tarvittaessa Hämeenlinnan kaupunkirakenteen tai muun viranomaisen antamaa selvitystä ja/tai tieolosuhteisiin tutustumista paikan päällä. Selvitys ei velvoita kuntaa kuljetuksen järjestämiseen, mutta sitä käytetään asiantuntija-apuna päätöksenteossa. Matkan vaarallisuus harkitaan aina tapauskohtaisesti. Yksittäinen tekijä kuten tien valaistuksen puuttuminen, ei yksinään tee koulumatkasta vaarallista. Olosuhteiden muuttuessa tien vaarallisuus voidaan arvioida uudestaan.

Kuljetusetuuden perusteeksi ei riitä pelkkä petoeläinhavainto, vaan siihen tarvitaan riistanhoitoyhdistyksen tai Suomen Riistakeskuksen lausunto eläimen häiriökäyttäytymisestä (esim. susi ja karhu). Lausunto ei velvoita kuntaa kuljetuksen järjestämiseen, mutta sitä käytetään asiantuntija-apuna päätöksenteossa. Kuljetusetuutta haetaan tässäkin tapauksessa kuljetushakemuksella. Hakemuksen pohjalta tilanne arvioidaan oppilas- ja tapauskohtaisesti. Kuljetusetuus edellä mainitulla perusteilla on aina määräaikainen ja voimassa korkeintaan lukuvuoden ajan.

6. Koulukuljetuksen järjestäminen

Koulukuljetukset pyritään järjestämään ensisijaisesti julkisella liikenteellä. Mikäli koulukuljetusta ei pystytä järjestämään julkisen liikenteen avulla, se järjestetään mm. tilauslinja-autoilla tai taksilla.

Koulukuljetusta ei välttämättä järjestetä koko matkalle, vaan oppilaan tulee varautua siihen, että hän kulkee osan koulumatkasta omatoimisesti. Kilometriraja (3/5 km) on pisin mahdollinen omavastuumatka oppilaan omatoimiselle kulkemiselle. Oppilas voi myös joutua käyttämään useita eri kuljetusmuotoja. Taksikuljetuksia ei järjestetä ovelta-ovelle – kuljetuksina, vaan pääsääntöisesti oppilaat kerääntyvät ns. taksipysäkeille. Kotoa haetaan vain poikkeustapauksessa ja erikseen perustellusta syystä (esim. liikuntaeste). Esimerkiksi huoltajan työeste, sairaus, vuorotyö, opiskelu tai kotihoidossa olevien muiden lasten hoitaminen eivät ole riittäviä perusteita.

Aikatauluista johtuen oppilaalle saattaa kertyä odotusaikaa aamulla ennen koulun alkamista ja/tai koulun päättymisen jälkeen perusopetuslain 32 §:n mukaisten koulumatkojen enimmäiskestoajojen puitteissa. Odotusaikoja pyritään pitämään kohtuullisina. Kokonaisaikaa laskettaessa huomioidaan myös kävelyaika kuljetusreitinvarteen. Oppilaan kilometriä kohti tarvitsema keskimääräinen kävelyaika lasketaan Kuntaliiton laatiman suosituksen mukaisesti.

Perusopetuslain 32 §:n mukaan oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas lukuvuoden alkaessa on täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia.

Ennen ja jälkeen koulupäivän kuljetusta odottavalle oppilaalle järjestetään mahdollisuus valvottuun toimintaan.

Kuljetus järjestetään vain väestörekisteriin merkitystä oppilaan kotiosoitteesta. Oppilaan asuinpaikan muuttuessa osoitetaan hänelle ensisijainen oppilaspaikka lähikouluperiaatteen mukaan. Oppilaalla on kuitenkin mahdollisuus jatkaa entisessä koulussaan lukukauden tai -vuoden loppuun saakka, jolloin huoltajan tulee itse huolehtia mahdollisista koulukuljetuksista.

Harkinnanvarainen maksuton kuljetus voidaan väliaikaisesti myöntää hakemuksesta tilapäiseen osoitteeseen oppilashuollollisista syistä asiantuntijalausunnon perusteella.

Jos oppilas otetaan muuhun kuin kunnan osoittamaan lähikouluun (ns. toissijainen koulu) tai opetuksen järjestämispaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista.

Vieraskuntalaisen oppilaan koulukuljetusetuudesta päätetään oppilaaksiottopäätöksessä.

Niillä aamu- ja/tai iltapäivätoimintaan osallistuvilla oppilailla, joilla on 32 §:n mukainen oikeus koulumatkaetuun, on mahdollisuus käyttää tätä etua. Opetuksen järjestäjällä ei ole velvollisuutta erikseen järjestää koulukuljetusta iltapäivätoimintaan. Kuitenkin jos aamu- ja iltapäivätoiminta on yksilöllisen oppilashuoltotyöryhmän lausunnon perusteella määritelty osaksi oppilaan kuntouttavaa toimintaa, kuljetusetuus voidaan myöntää. Näillä oppilailla tulee kuitenkin olla erityishuolto-ohjelma laadittuna.

Poikkeavista lukujärjestyksistä tai koulupäivistä aiheutuvista kuljetusmuutoksista vastaa koulu yhdessä kuljetuksista vastaavien liikennöitsijöiden kanssa.

7. Koulumatkakustannusten korvaus

Kunta voi suorittaa huoltajalle korvausta oppilaan kuljettamisesta aiheutuneista kustannuksista. Korvauksen edellytyksenä on, että oppilas on oikeutettu kuljetukseen eikä kunta ole sitä järjestänyt. Korvaus vastaa matkakustannuksia pääsääntöisesti kunnalle edullisinta kuljetustapaa noudattaen. Kustannukset maksetaan oman auton käytöstä Kelan matkakorvauksen mukaisesti tai bussilipun hinta matkustusvyöhykkeen mukaan.

Koulumatkakustannusten korvauspäätös tehdään lukuvuodeksi kerrallaan, ellei sitä erityisestä syystä ole myönnettävä lyhyemmäksi ajaksi. Oikeutta saada koulumatkakustannusten korvausta tulee hakea ennen kuljetuksen aloittamista.

8. Etuuksien mahdolliset muutokset

Mikäli kuljetusta koskevat säädökset muuttuvat tai Hämeenlinnan kaupungin sivistys- ja hyvinvointilautakunta tarkistaa omia myöntämisperiaatteitaan, voidaan myönnetty etuus peruuttaa tai muuttaa tarvittaessa sitä kesken lukuvuodenkin.

9. Matkat oman uskonnon opetukseen ja valmistava opetus

Kuljetukset oman uskonnon opetukseen järjestetään Hämeenlinnan kaupungin yleisten koulukuljetusperiaatteiden mukaan. Joukkoliikenne on ensisijainen kuljetusmuoto silloin kun se on käytettävissä. Siirtyminen voi tapahtua myös kävellen (0-2 luokkalaisille enintään kolme kilometriä ja 3-9 luokkalaisille enintään viisi kilometriä).

Taksikuljetuksia käytetään vain poikkeustilanteissa hakemuksen perusteella tai esim. silloin, kun paluumatka opetuksesta koululle tai matka koululta opetukseen ei aikataulullisesti onnistu julkisilla kulkuvälineillä. Kuljetusjärjestelyn vuoksi oppilaille saattaa tulla odotusaikaa koululla.

Valmistavan opetuksen oppilaille on samat koulukuljetusperusteet kuin muillekin perusopetuksen oppilaille.

10. Koulukuljetus tapaturmatilanteissa

Tapaturman tai pitkäaikaisen sairauden sattuessa oppilaalle on mahdollista hakea määräaikaista kuljetusta. Oppilaalle voidaan koulutapaturmatilanteissa järjestää määräaikainen koulukuljetus väestörekisterin mukaisesti kotiosoitteesta. Koulutapaturmissa kuljetus voidaan järjestää, vaikka oppilas ei kävisi hänelle osoitettua lähikoulua.

Tapaturmiin liittyvissä kuljetuksissa tulee ottaa yhteyttä sivistyksen ja hyvinvoinnin palveluohjaukseen ja toimittaa mahdolliset kuljetukseen liittyvät tiedot (lääkärintodistukset ym.) hakemuksen liitteenä. Huoltajan vastuulla on hankkia tapaturmasta lääkärintodistus.

Lääkärinlausunnosta on ilmentävä kuljetustarpeiden syiden ja perustelujen lisäksi myös ajanjakso, jolle asiantuntija suosittelee koulukuljetuksen järjestämistä.

Tapaturmien vuoksi tarvittavan koulukuljetuksen järjestämiseen varataan 3-5 arkipäivää siitä päivästä lukien, kun lääkärintodistus ja hakemus on saapunut sivistyksen ja hyvinvoinnin palveluohjaukseen käsittelyä varten.

Vapaa-ajalla sattuneissa tapaturmissa koulukuljetus järjestetään, mikäli oppilaan mahdollinen oma vapaa-ajan vakuutus ei kuljetusta korvaa. Vapaa-ajan tapaturman ollessa kyseessä kuljetus järjestetään ainoastaan oppilaalle osoitettuun lähikouluun.

11. TET-jaksot

Lähtökohtaisesti oppilaiden työelämään tutustumisjaksoilla korvataan mahdolliset matkakustannukset julkisen liikenteen taksojen mukaan koko Hämeenlinnan kaupungin alueella. Matkakustannuksien korvaukset muualla suoritettavaan TET-jaksoon arvioidaan tapauskohtaisesti erillisen anomuksen pohjalta. TET-jaksoa varten haettavaa kuljetusetuutta on haettava vähintään kaksi viikkoa ennen TET-jakson alkua.